

De H van *Heilig*

• door Peter van Beugen

Zo langzamerhand zijn de termen bij ons ingesleten: 'heilig' betekent 'apart gezet voor' en 'zonde' betekent 'je doel missen'. Deze definities mogen weliswaar een verklaring geven voor de woorden, maar wat ons begrip van heiligheid en zonde betreft, dekken ze maar ten dele de lading. Ze benoemen niet het morele karakter dat de Bijbel aan de woorden verbindt: 'laten we onszelf reinigen van alle bevlekking van het vlees en van de geest en de heiligheid volbrengen in de vrees van God' (2Ko.7:1); 'dit is de wil van God: uw heiliging, [namelijk] dat u zich onthoudt van hoererij... want God heeft ons niet geroepen tot onreinheid, maar in heiliging' (1Th.3:2-8). Wij beantwoorden aan zijn Wezen omdat Hij ons heeft geschapen in ware gerechtigheid en heiligheid (Ef.4:24)!

Heiliging heeft te maken met hoe wij denken over God, ons ontzag voor Hem. Drie ontmoetingen met God in de levens van Mozes, Johannes en Jesaja laten ons iets zien van de betekenis van Gods heiligheid voor ons persoonlijke en gemeenschappelijke leven.

Mozes

Om te beginnen ga ik het liefst terug naar die onvergetelijke ontmoeting op de berg Horeb. Een schaapherder loopt door de stilte van het gebergte en houdt een oog op zijn kudde. Als hij een vuur ziet in een struik komt hij dichterbij en hoort een stem: 'Kom niet dichterbij, doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats waarop u staat is heilige grond' (Ex.3:5). Als Mozes beseft dat het de stem van God is verbergt hij zijn gelaat, want

hij vreest God te aanschouwen. Ziet u het schouwspel voor u? Kunt u zich enigszins in Mozes verplaatsen? Als wij nu beseffen dat onze God een ontoegankelijk licht bewoont, die geen mens gezien heeft of kan zien (1Tim.6:16), dat onze God een verterend vuur is (Heb.12:28), dat onze God ons oproept om in heiligheid te beantwoorden aan de onverbiddelijke heiligheid van zijn hoogverheven Wezen (1Petr.1:16),

worden we dan niet net als Mozes stilgezet? Worden we overweldigd door Gods grootheid en vervuld met ontzag voor zijn heiligheid als het besef tot ons doordringt van Gods heilige tegenwoordigheid in ons leven? De ontmoeting van Mozes met God was tekenend voor zijn leven en dienst. Wil een mens groeien in de dienst van God, dan is de heilige ontmoeting met die zelfde God allesbepalend voor zijn dienst. Het besef te verkeren in de tegenwoordigheid van de Allerhoogste, de Heer over alle dingen, doortrekt ons met vrees en ontzag. Hoe meer plaats dit besef plaats krijgt in ons leven en hoe dieper de sporen die het nalaat in onze ziel, des te krachtiger kan God in en door ons werken. Hebben wij het niet nodig om, net als Elia op die heilige berg, het geraas aan ons voorbij te laten gaan, ons gezicht te omwinden en dan naar buiten te treden om God te ontmoeten in de stilte? Om daar te staan in onze kleinheid, en langzaam, als bij het opkomen van de grote zon in het morgenrood, steeds meer te zien van Gods grootheid?

Toepassing: een heilige levenswandel

Wanneer ons hart zich verlustigt in God heeft dat een alles doortrekkende en alles reinigende uitwerking in ons leven. In heiligheid daalt ons eigen ik af van de troon van ons hart en zetten we God centraal in ons leven. Ons heilige leven wordt ook zichtbaar in onze omgeving die geen kennis heeft van God. De Heer Jezus zelf is hierin voor ons het lichtende voorbeeld. Hij liet zich niet leiden door de heersende opvattingen van zijn tijd, maar leidde een leven dat een duidelijk en soms confronterend signaal gaf. Wij hebben als christenen in onze tijd de neiging ons te laten terugdringen in onze subcultuur, die niet of nauwelijks contrasteert met de ons omringende, seculiere cultuur. In het leven van de Heer Jezus werd duidelijk zichtbaar dat Hij zich nooit compromitteerde aan zijn omgeving. Zo mogen ook wij leven in het besef anders te zijn, niet vanuit een opgelegde plicht of uit zelfrechtvaardiging, maar omdat we trouw zijn aan Hem die in ons woont.

Johannes

Als tweede noemen we het visioen van de apostel Johannes, die in de hemelse troonzaal blik en daar wezens ziet, van binnen en van buiten vol met ogen. Dit moeilijk voor te stellen tafereel maakt duidelijk dat God niet alleen de buitenkant ziet, maar ook de binnenkant. Niets is verborgen voor de ogen van Hem met wie wij te doen hebben (Heb.4:13). Daarbij gaat het niet alleen om wie-we-zijn of wat-we-doen 'als niemand kijkt'. Het grijpt veel dieper in op ons leven. Onze motieven, onze zelfontworpen en in detail uitgewerkte lijstjes van 'dingen die belangrijk zijn in Gods oog', waarbij we de toetssteen van Gods wezen misschien onbewust uit de weg gaan, onze misplaatste eergevoelens of hoogmoed of gewoon onze menselijke zwakheid en de blinde vlek voor onze eigen gebreken, God ziet het. Hij ziet het allemaal. En de enige manier om er van te worden bevrijd is ons over te geven aan die heilige tegenwoordigheid, is in gebed het aangezicht te zoeken van de Allerhoogste, om ons hart te laten reinigen in het alles verterende vuur van zijn heiligheid. Heiligheid bij de mens uit zich in een verlangen naar God. Hij maakt zich los van de wereld, is niet uit op zelfbehoud, maar op het groeien

naar Gods evenbeeld. Ons verlangen wordt dan om in de kracht van de Heilige Geest te wandelen en te groeien naar een intiemere kennis van God. De mens die groeit in heiligheid, groeit in het geestelijk onderscheidingsvermogen tussen goed en kwaad. De mens die geoefend is in Gods heiligheid oordeelt niet naar de maatstaf van regels, maar naar het karakter en het wezen van God, omdat hij God kent.

Toepassing: een heilig Godsbeeld

Heiligheid verwijst naar de absolute verhevenheid van God boven de mens. In het lied van Mozes wordt het als volgt bezongen: 'wie is als U, heerlijk in heiligheid' (Ex.15:11)? Met wie is Hij te vergelijken? 'Er is niemand heilig gelijk de Heere, want er is niemand buiten U en er is geen rots gelijk onze God' (1 Sam.2:2). 'Hij is verheven boven alle volken, dat zij uw grote en geduchte naam loven; Heilig is Hij' (Ps.99:2,3). God die Zelf geen oorsprong heeft maar oorsprong van alle dingen is. Hij die leven heeft in zichzelf en adem geeft aan al wat leeft. Wie kan zijn denken kennen, zijn wegen natrekken (Rom.11:33)? Daarom kunnen we nooit eerbiedig genoeg spreken over onze God.

Onze tijd van algemene vervlakking van ontzag en nivellering van verhoudingen op de maatschappelijke ladder trekt ook zijn tol op geestelijk terrein. Mensen in de wereld hebben de neiging om God 'ter verantwoording te roepen voor het onrecht in de wereld', maar ook binnen de christenheid lijdt het Godsbeeld aan toenemende eenzijdigheid. Aan ons is de oproep om in onze dagelijkse wandel te laten zien wat het betekent Hem te willen heiligen als Heer in onze harten (1Petr.3:14). Een ingetogen en rechtvaardige wandel die gekenmerkt wordt door goedgevoelens en transparantie en zonder compromissen te sluiten met onrecht, kwaadsprekerij of immoraliteit. Dat kunnen we laten zien op de werkvloer, in onze woonomgeving en onze families.

Jesaja

Een volgende, zo mogelijk nog overweldigender ontmoeting met Gods heiligheid is die van de profeet Jesaja, die in een visioen een blik krijgt in de troonzaal van de hoogste hemel. De serafs rond Gods troon zijn een altijd brandend vuur, dat is hun karakter. In zijn tegenwoordigheid kan niets blijven bestaan en bedekt elk schepsel zijn aangezicht. Zijn heiligheid boezemt vrees en ontzag in bij een ieder die nadert tot zijn troon. Ook dit visioen geeft al direct inhoud aan het woord heilig. Jesaja, als hij Gods heiligheid heeft gezien, voelt de afstand tussen zichzelf en die grote God en roept uit: 'wee mij want ik ben een man onrein van lippen en woon te midden van een volk dat onrein is.'

Aan zijn volk, aan al degenen die in zijn tegenwoordigheid willen verkeren, legt Hij het gebod op dat zij aan Zijn heiligheid moeten beantwoorden. Over de priesters zegt Hij: 'Heilig zullen zij hun God zijn en de naam van hun God zullen zij niet ontheiligen' (Lev.21:6). 'Heiligt u en weest heilig, want Ik ben heilig, verontreinigt u zelf

afgezwakt, menselijk beeld van Hem, dan is de sleutel daartoe dat we onvoorwaardelijk aan zijn heiligheid willen beantwoorden: 'jaag naar heiliging, zonder welke niemand de Heer zal zien' (Heb. 12:14), 'zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien' (Matth.5:8). We moeten ons daarbij in de eerste plaats realiseren dat we als mens niet in eigen kracht kunnen 'opklimmen tot Gods heiligheid'. Hij heeft ons zelf geroepen in heiligheid: 'Hij heeft ons in Christus uitverkoren vóór de grondlegging van de wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn vóór Hem in liefde' (Ef.1:4), 'Hij heeft ons (de nieuwe mens) geschapen in ware gerechtigheid en heiligheid' (Ef.4:24). Zonder dat we het ons zelf misschien bewust zijn ziet God ons nu al zo, vanuit hemels perspectief in Christus, als volmaakte nieuwe mensen die aan zijn liefdevol-heilige tegenwoordigheid beantwoorden. Onze verantwoordelijkheid is dat dat bewustzijn groeit in ons leven, dat het werkelijkheid wordt in ons denken en ons doen.

Toepassing: een Heilig Huis of heilige huisjes?

De heiligheid van God wordt getoond in zijn tempel. Ze heeft dus niet alleen een betekenis voor ons persoonlijke leven, maar ook voor ons gemeenschappelijke leven. De heiligheid van God werkt door in de dagelijkse praktijk van de omgang tussen broeders en zusters. Elkaar groeten met een 'heilige broederkus' en bidden met opheffing van 'heilige handen' (1Th.5:26, 2Tim.2:12) heeft te maken met hoe we over elkaar denken, over elkaar praten, met het hooghouden van gemeente en oprechte broederliefde onder elkaar! Natuurlijk werkt dat door in de viering van het 'heilig avondmaal', maar in de praktijk van het vergaderingsleven is dat soms te gemakkelijk als enige richtlijn en soort van panacee geworden: zolang er maar geen grove (lees: morele) zonden aan het licht komen bij hen die aan het avondmaal gaan 'zit het wel goed met de heiliging'. Is dat zo? Betekent een heilige gemeenschap niet veel méér?

Laten we eens een blik gunnen in de keuken van ons gemeenschappelijke leven en daar de maatstaf aanleggen van de gemeenten zoals we die beschreven vinden in de Handelingen en het overige Nieuwe Testament. Beantwoorden we daar aan? Hebben mijn broeder en zuster in de manier waarop ik met, en over hem of haar spreek of denk de plaats die Christus hem of haar geeft? Hebben onderdanigheid voor elkaar (Ef.5:21), nederigheid (Fi.2:3), eerbetoon (Rom.12:11), het elkaar aannemen in Christus (Rom.15:7), de broederliefde (1Thes.4:9) daar de plaats die ze toekomt in de Gemeente van God? Hoe zit het met de maatstaf van mededeelzaamheid, blijmoedigheid naar elkaar, ijver voor elkaar, barmhartigheid over elkaar, de onderlinge vertroosting, de navolging van Christus, vergevingsgezindheid, goedertierenheid, zachtmoedigheid, het erkennen van degenen die arbeiden en leiding geven, het zoeken van het goede voor elkaar, en bovenal, het streven naar eenheid? Nemen we het met deze dingen net zo ernst als met onze procedures, onze maatstaven van een heilige gemeenschap?

Wij mensen roepen hulpmiddelen in het leven om de heiligheid te

bewaren of te ervaren. Dat kan enerzijds zijn door nadruk op regels en procedures en anderzijds door nadruk op sensitieve ervaring, op gevoelsbeleving. Voor beiden geldt dat er op zich niets verkeerd aan is, als we ons maar terdege beseffen dat zij nooit de zeggingskracht van Gods heilige tegenwoordigheid kunnen vervangen en dat zij zelfs hindernissen kunnen vormen voor de ware heiligheid van God huis en de ware ontmoeting met God! In een gemeenschap naar het voorbeeld van het Nieuwe Testament, die werkelijk wordt gekenmerkt door de heiligheid van God, in de kracht van Christus en de levende werking van Gods Geest, zal een natuurlijk mechanisme in werking treden tegen iedere zonde, zó krachtig, en zó zuiver, dat daar geen procedure tegenop kan! Want als God zelf werkelijk 'in ons midden is' dan kan geen kwaad – maar dan ook geen enkel kwaad – blijven bestaan. Des te meer nadruk wij leggen – persoonlijk of gemeenschappelijk - op regels en gebruiken, des te ernstiger moeten wij ons afvragen hoe het zit met de innerlijke, levende kracht van levensheiliging. En hoe meer nadruk gelegd moet worden op uiterlijke zaken zoals meeslepende muziek, des te groter het gevaar dat de geestelijke werking niet verder komt dan de oppervlakte van onze percepties en gevoelens en moeten wij ons afvragen hoeveel diepgang er werkelijk zit in onze Godservaring.

Nogmaals, wij keren ons niet tegen deze uiterlijke zaken, maar benadrukken dat wij het daar nooit bij mogen laten. Voor de echte heiliging, de echte Godservaring zullen we altijd een niveau dieper moeten gaan. Bij al onze goedbedoelde hulpmiddelen moeten we bedenken dat zij nooit de zeggingskracht hebben van de directe en heilige Goddelijke tegenwoordigheid. Laat er bij ons in de eerste plaats dat diepgewerkte verlangen zijn naar de gemeenschap met de Vader en met de Zoon, naar een leven in een heilige tempel waar Gods Geest met kracht kan werken. Laat zó de tegenwoordigheid van God 'zichtbaar en tastbaar zijn in ons leven'. Laat onze geloofs-gemeenschap een plaats zijn waar we opgroeien en toenemen in heiligheid en laat de samenkomst een plaats zijn van ontmoeting met de Heilige. Laat het niet een 'voorstelling' zijn, waar we na afloop een cijfer geven voor preek en samenzang, of bezig zijn met het uiterlijk van elkaar. Laat het een plaats zijn waar welgemeende broederliefde heerst, waar de gemeente groeit in liefde en eenheid. God verlangt er naar om in ons midden te zijn, om ons te ontmoeten (Ex.25:8). Laat zijn aanwezigheid zijn tot een sieraad, want 'heiligheid is uw huis tot sieraad, O Here, tot in lengte van dagen' (Ps.93:5).

